



شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه حضرت زینب سلام الله علیها

شهرستان یزد

تحقیق سطح 2

عنوان

عواقب بی احترامی به والدین

استاد مربوطه

سرکار خانم رضیه ریسی

محقق

مهری منصوری

بهار 1397

سلام الله عليكم

چکیده

در دین اسلام احترام به والدین بسیار سفارش شده تا جایی که پس از دعوت به توحید امر به احترام به والدین شده است . لذا والدین از اهم مقدمات در دین اسلام هستند که عدم پاسداشت و حرمت نسبت به آن ها آثار و عواقب شومی در زندگی دنیوی و اخروی فرزندان خواهد داشت . این عواقب تا حدی فراگیر است که در جامعه نیز مشاهده می شود . البته بی احترامی به والدین مراتبی دارد و هر یک از مراتب نیز آثار مختص به خود را دارد . مرتبه‌ی اول مواردی از بی احترامی است که شاید حتی منجر به ناراحتی والدین نشود و در مرتبه‌ی دوم مواردی است که موجب نارضایتی والدین می شود ؛ اما منجر به عاق والدین نمی شود . مرتبه‌ی سوم و بدترین مرحله ، عاق والدین بوده که در روایات به صورت اختصاصی به آن پرداخته شده است که از مجموعه آیات و روایات آثار بی احترامی به والدین به دو صورت عام و خاص بیان شده و بخش عام ناظر بر تمام مراتب و در بخش خاص فقط عاق والدین مطرح شده است .

عواقب بی احترامی والدین در دنیا شامل کاهش رزق و روزی ، تأثیر منفی در حالات درونی فرزندان ، کمبود نسل و از بین رفتن ابهت و عظمت والدین در جامعه است . عواقب اخروی ، بی احترامی به والدین عبارت است از عدم پذیرش عبادت ، عدم سپاسگزاری از خداوند ، عدم ورود به بهشت و دخول در جهنم و محروم ماندن از آثار و برکات احترام به والدین ؛ اما عواقب

عاق والدین (به صورت خاص) ، لعنت خدا و انبیای الهی ، نفرین ملائکه ، تیره و تار شدن فضا

و عدم قبولی اعمال و سلب توفیق هستند .

کلیدواژه: والدین ، بی احترامی ، عاق والدین .

مقدمه

نیکی به پدر و مادر در تمام ادیان الهی به ویژه در دین مقدس اسلام سفارش بسیار شده است. نیکی و احسان به والدین مختص مسلمانان نیست بلکه در تمام حالات و امور واجب و لازم است. این امر حاکی از فطری بودن نیکی به والدین است.

خداوند در آیات متعدد و ائمه اطهار علیهم السلام در روایات گوناگون سفارش زیادی به احترام به پدر و مادر کرده اند. به همان میزان هم از بی احترامی و عدم تکریم والدین سخن گفته اند و همان گونه که آثار دنیوی و اخروی زیادی اعم از عاقبت به خیری، امان از فقر و تنگدستی و امان از خشم الهی و ... را اثرات نیکی به والدین دانسته اند. لعنت خدا و انبیاء، سلب توفیق از انسان و ... را اثرات بی احترامی به والدین بیان کرده اند که چه بسا بی احترامی حتی اگر کوچک ترین حرف یا عملی باشد ثواب تمام خوبی ها و اعمال را از بین می برد.

لذا در این زمان که تهاجم فرهنگی منجر به فراموش شدن و کمرنگ شدن شأن و مقام مقدسات از جمله والدین شده امید است با تحقیق و پژوهش در مورد هر یک از مقدسات از جمله والدین و پرداختن به آثار و عواقب کوچک شمردن آن ها موجب توجه و تذکر بیشتر نسل جوان شویم و با دانستن این نکته که بی احترامی به والدین می تواند چه نقش مهمی در سرنوشت آن ها داشته باشد آنها را از هرگونه عمل ناشایست در قبال والدین بازداریم.

– تیره و تار شدن فضا

عاق والدین حتی سبب عدم لذت عبادت و نورانیت بر قلب و چهره انسان را از بین می برد . در حدیثی از امام صادق علیه السلام فرمودند :

« الذنوب التي تردّ الدعاء و تظلم الهواء عقوق الوالدین^۱ ؛ آزار والدین مانع از اجابت دعاست و هوا (فضای معنوی) را تاریک می کند .»

4- عدم قبولی اعمال و سلب توفیق

خداوند در آیات و روایات متعددی فرموده که هیچ عملی را از کسی که عاق شده نمی پذیرم و همچنین سلب توفیق در انجام عمل و عبادت انسان می شود .

«ان موسی ابن عمران قال یا رب این صدیقی فلان الشهید قال تعالی فی النار قال الیس قد وعدت الشهید الجنة قال بلی ولكن کان مصدا علی عقوق الوالدین و انا لا اقبل مع العقوق عملاً^۲؛ حضرت موسی علیه السلام عرض کرد: خدایا! آن رفیق من که شهید شد، کجاست؟ خطاب رسید، او در جهنم است. عرض کرد: پروردگارا مگر شهدا را وعده بهشت نداده‌ای. فرمود: چرا ولی او اصرار داشت به آزردن پدر و مادر من عمل کسی که ستم بر پدر و مادر روا دارد قبول نمی‌کنم».

فردی که مورد عاق والدین قرار بگیرد خداوند و انبیای الهی و همچنین ملائکه او را لعن و نفرین می کنند و نورانیت از قلب وی بیرون رفته و فضا را تیره و تار می کند و اعمال او نزد

1. عبدالله ، جوادی آملی ، مفاتیح الحیاء ، چاپ 53 ، قم : اسراء ، 1391 .

2. محمد بن حسین ، نوری ، همان ، ج 15 ، ص 193.

خداوند مقبول نبوده و توفیق عبادت و بندگی خداوند از او سلب خواهد شد .

نتیجه گیری

در مجموعه آیات و روایات ، برای بی احترامی به والدین دو نوع اثر بیان شده که نوع اول به صورت عام شامل تمام مراتب بی احترامی به والدین است اما در نوع دوم فقط اشاره به عواقب عاق والدین شده چرا که این مرحله آثاری به مراتب بدتر از دیگر مراحل دارد .

اما عواقب بی احترامی به والدین (به صورت عام) در دنیا و آخرت بر زندگی فرزند اثر می گذارد ؛ که در دنیا موجب کاهش رزق و روزی ، تأثیر منفی بر حالات درونی ، کم شدن نسل و از بین رفتن ابهت والدین در جامعه می شود که دو مورد اخیر از عواقب اجتماعی بی احترامی به والدین هستند.

و عواقب اخروی بی احترامی به والدین نیز عدم پذیرش عبادت ، عدم سپاسگزاری از خداوند و عدم ورود به بهشت و دخول در جهنم است .

نکته ی مهم در باب بی احترامی به والدین این است که اگر فرزندی به والدین خود بی احترامی کند از آثار و برکات احترام به والدین از قبیل گشایش در کارها ، آسایش هنگام مرگ ، امان بودن از خشم الهی و تقرب به خدای متعال و ... نیز محروم خواهد شد .

عاق والدین ، لعنت خدا و انبیای الهی و نفرین ملائکه را در پی دارد و آنقدر گناه سنگینی است که فضا را تیره و تار کند و نورانیت را از قلب مؤمن می برد و اعمال عبادی و کارهای نیک فرزند پذیرفته نمی شود و منجر به سلب توفیق انسان در رسیدن به امور خیر و رسیدن به مراحل بالاتر می شود .

فهرست منابع

* قرآن کریم

1. ابن بابویه ، محمد بن علی ، عیون اخبارالرضا ، (ترجمه: نجفی) ج 2 ، تهران : نشر صدوق ، بی تا.
2. جوادی آملی ، عبدالله ، مفاتیح الحیاء ، چاپ 53 ، قم : اسراء ، 1391 .
3. حر عاملی ، محمد بن حسن ، وسائل الشیعه ، ج 14 ، قم : موسسه آل بیت علیهم السلام ، 1409 ق .
4. خداپرستی ، فرج الله ، فرهنگ معارف اسلامی - انگلیسی ، تهران : فرهنگ معاصر ، 1384.
5. راغب اصفهانی ، محمد بن حسین ، ترجمه مفردات الفاظ القرآن ، (مترجم : مصطفی ، رحیمی نیا) چاپ دوم ، تهران : نشر سبحان .
6. سعیدی نیا ، ابراهیم ، آثار تربیتی احسان به والدین ، چاپ اول ، قم : موعود اسلام ، 1392.
7. شریعتمداری ، جعفر ، شرح و تفسیر لغات قرآن بر اساس تفسیر نمونه ، ج 1 ، چاپ چهارم ، مشهد : موسسه چاپ آستان قدس رضوی ، 1387 .
8. شهباز موزنه ، ابوالقاسم ، عظمت یک نگاه ، چاپ سوم ، قم : شهاب الدین ، 1388 .
9. قرائتی ، محسن ، تفسیر نور (10 جلدی) ، ج 5 ، تهران : موسسه درسهای از قرآن ، بی تا.
10. قرشی بنایی ، علی اکبر ، قاموس قرآن، ج 7 ، چاپ اول ؛ تهران : دارالکتب الاسلامیه ، 1412 ه ق .

11. کلینی ، محمد بن یعقوب ، کافی ، ج 2 ، چاپ چهارم ، تهران : دارالکتب الاسلامیه ،

1365.

12. مرکز فرهنگ و معارف قرآن ، دائره المعارف قرآن کریم ، ج 2 ، چاپ چهارم ، موسسه

بوستان کتاب، 1387.

13. معین ، محمد ، فرهنگ اسلامی ، ج 1 ، بی جا : انتشارات نامن ، بی تا .

14. نوری ، حسین بن محمد ، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل ، ج 15 ، قم : موسسه آل

بیت ، 1408 ق .

15. هاشمی رفسنجانی ، اکبر و محققان مرکز فرهنگ و معارف قرآن ، فرهنگ قرآن ، ج 2 ،

چاپ سوم ، قم : دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم ، 1386.

16. www.bargozideha.com .